

Foto Aldrik Pot

Over snelwegen en stokjesknagerij

Sporen herkennen: muizen

Het herkennen en duiden van diersporen is niet alleen een leuke bezigheid, het draagt ook bij aan de kennis over welke zoogdieren zich in een gebied ophouden. Sporen zijn vaak de eerste aanwijzing dat een bepaalde soort aanwezig is. In deze reeks wordt telkens een aantal typische sporen van een soort of soortgroep voor het voetlicht gebracht. Deze keer gaat het over muizen.

Aldrik Pot

Bij diersporen denken veel mensen in eerste instantie meestal aan de prenten die beesten in de sneeuw of modder achterlaten. Bij muizen kun je daar echter meestal niet zo veel mee. Spitsmuizen laten door hun geringe gewicht nauwelijks sporen achter. Alleen in een dun laagje verse sneeuw of slib is het mogelijk spitsmuizensporen te herkennen. De afmetingen van de voetafdrukken hebben echter zoveel overlap dat het vaak bij de constatering 'spitsmuis' blijft. Mocht een spitsmuis

onverhoopt eens in een modderpoeltje verzeild raken dan lijkt de prent veel op die van de egel; een middenkussen, lange tenen met een 'ballonnetje' op het eind. Ook de nagelindrukken zijn vaak goed zichtbaar. Voor woelmuizen en ware muizen geldt eveneens dat het loopspoor vaak moeilijk 'leesbaar' is. Een leuk onderscheidend kenmerk tussen beide families is de staartafdruk in bijvoorbeeld de sneeuw. Die van de ware muizen laat een golvend en af en toe onderbroken patroon

zien. De staartafdruk van woelmuizen is recht en ononderbroken. Een ander kenmerk is de zogenoemde spronggalop. Hierbij beweegt een muis zich springend voort, waarbij steeds de afdrukken van voor- en achterpoten in een groepje bij elkaar staan, met relatief grote tussenafstanden tussen de groepjes prenten. Dit type loopspoor is kenmerkend voor ware muizen, bijvoorbeeld de bosmuis.

← Loopspoor van een muis in de sneeuw

Aardmuis. Foto Wesley Overman

Stokjesnagerij

aardmuis ↓

Veel leuker zijn eigenlijk de andere sporen die muizen achterlaten. Misschien wel het meest kenmerkende is de zogenoemde stokjesnagerij. Woelmuizen, en dan vooral de aardmuis en noordse woelmuis, eten de groene delen van pitrus. De pitten vinden ze niet lekker en laten ze als een soort mikado liggen. Ook in korte stukken geknaagde grasstengels vallen onder dit type knaagspoor. Meestal zijn er in de buurt van deze eetplaatsjes ook uitwerpselen te vinden.

Foto Aaldrik Pot

Foto Aaldrik Pot

Eetplaatsje bosmuis ↑

Andere eetsporen van muizen, zoals aan dennen- en sparrenkegels, zijn goed te onderscheiden van bijvoorbeeld de eekhoorn. Daar waar de eekhoorn de kegels nogal rafelig achterlaat, doen muizen dat juist heel netjes en regelmatig. Ook laten

eekhoorns vaak het bovenste topje van de kegel intact, terwijl muizen de kegel meestal over gehele lengte kaal eten. Er zijn natuurlijk uitzonderingen, waardoor dit geen expliciet onderscheidend kenmerk is. Onder oude met mos begroeide boomstobben vind je soms grote hoeveelheden afgeknaagde larikskegels. Dit is

Bosmuis. Foto Paul van Hoof

meestal het werk van de rosse woelmuis of bosmuis. Soms leggen ze een voorraadje aan van deze kegels in een voorraadkamer. Af en toe wordt er grote schoonmaak gehouden en worden alle afgekloven kegels naar buiten gewerkt.

Snelwegen veldmuis ↓

Aan het eind van de winter komen in de graslanden vaak hele labyrinten van smalle looppaadjes onder het sneeuwdek vandaan. Deze 'snelwegen' zijn afkomstig van de sociaal levende veldmuis. De looppaadjes zijn vaak zo'n 3 centimeter breed

en verbinden meerdere muizenholletjes met elkaar. Andere, meer solitair levende woelmuizen, zoals de aardmuis en de noordse woelmuis, vind je vooral in ruigere terreinen en moerasgebieden. De dichtheid aan looppaadjes is hier meestal beduidend lager. Noordse woelmuizen laten hier soms kleine 'molshoopjes' ach-

ter. Een interessant spoor voor een eerste indruk of er 'noren' in het terrein zitten!

Aaldrik Pot is boswachter bij Staatsbosbeheer en redacteur van Zoogdier, www.natuurspoor.com

Foto Aaldrik Pot

Veldmuis. Foto Wesley Overman

Verder lezen?

- Meer weten over diersporen? Onmisbaar is dan de Veldgids Diersporen van Annemarie van Diepenbeek. KNNV Uitgeverij. ISBN 978-90-5011-114-0